

เทศน์เช้า วันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๗

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

อ้าว ตั้งใจฟังธรรมะเนาะ โยมมาทำบุญ เห็นใหม่ โยมมาทำบุญถวายทานเพื่อเป็นบุญกุศล เวลาทำบุญกุศลให้ธรรมเป็นทานมันประเสริฐที่สุด ให้ธรรมคือให้ความเข้าใจ ให้วิชาการให้วิชาการ ฟังธรรมๆ ก็วิชาการของใจใจ แต่ทุกคนจะถือทิฐิมานะว่าตัวเองมีความสุขมีความฉลาด ตัวเองมีความรู้ความฉลาด ความฉลาดนั้นฉลาดโดยอวิชา ฉลาดโดยกิเลส เพราะคนเกิดมามีวิชาในหัวใจทั้งนั้น นี่จิตเวียนว่ายตายเกิดเพราะมีอวิชามันถึงพาทเกิดไป ทุกคนก็ถือตัวถือตนว่าเป็นผู้ที่ฉลาด ไม่ยอมลงใจ ไม่ยอมลงคือไม่ยอมเปิดใจฟัง

ถ้าไม่ยอมเปิดใจฟัง เห็นใหม่ คุณน้ำรดหัวตอ น้ำรดหัวตอ ฟังธรรมๆ ทุกวันก็ฟังธรรมไป แต่ถ้าเราฟังธรรมนะ ถ้าเราเปิดหัวใจของเรา เวลาธรรมะ ธรรมะคือสัจจะความจริงที่มันเข้าไป ทิ่มแทงกิเลสคืออวิชา คือความไม่รู้ สิ่งปกครองหัวใจขลุขลุขลุของนะ ถ้าขลุขลุขลุของเพราะมันเปิดใจใจ ถ้าเปิดใจสิ่งนี้เป็นธรรม คุณเรากินอาหารเราเปิดปาก เราอ้าปาก เราตัดอาหารเข้าปากได้ อาหารเข้าปากได้เราจะเลียเราจะกลืนเข้าไปในกระเพาะอาหารของเราได้

จิตใจที่มันเปิดขึ้นมา สัจธรรม สัจจะเป็นความจริง ความจริงสิ่งที่ใกล้ตัวเป็นความจริงตลอดเวลา แต่เรามองข้ามกันไปไง เรามองว่าความจริงอยู่บนอวกาศนั้น เราจะแสวงหาพรรค ผลนิพพาน เราจะทำให้สุดขอดไปเลย ความสุดขอดของเราเลย นี่ทุกคนมาวัดมาวาก็เพื่อปรารถนาคุณงามความดีทั้งนั้นแหละ ถ้าปรารถนาความดี ความดีของเราไป ทุกคนปรารถนาความสุข เกียรติยศความทุกข์ ความสุขๆ ความสุขของเรา ทำบุญกุศลเราคิดว่าก็จะเป็นบุญกุศลของเรา จะต้องให้ได้ตั้งใจเหมือนของเรา แต่มันอยู่ที่เจตนาใจ

นี่วัดดูทานมันเป็นเครื่องแสดงออกของน้ำใจเท่านั้นแหละ น้ำใจ นี่ใจ น้ำใจ คำว่าหัวใจๆ ใจ หัวใจที่มันมีขอบอด มันไม่ลงใคร มันทิฐิมานะมันก็ว่ามันอยู่เหนือขอบฟ้า มันมีอำนาจาสนา มันยึดครองโลก แต่ยึดครองโลก ยึดครองโลกมันยังหลงตัวมันเองยึดครองโลกได้อย่างไร?

เพราะหลงตัวเองถึงยึดครองโลกใช้ใหม่ เพราะหลงตัวเองใช้ใหม่ ตัวเองถึงมีทิฐิมานะใช้ใหม่ แต่ถ้ามันเปิดหัวใจของมัน มันจะไปยึดครองโลกได้อย่างไรล่ะ?

คูสิเวียนว่าตายเกิด ปฏิสนธิจิตมันเวียนว่ายตายเกิดสามโลกธาตุ มันเองมันต้องไปเสวยภพเสวยชาติในสามโลกธาตุ มันจะไปยึดครองโลกมาจากไหน? ตัวเองยังยึดครองไม่ได้ ตัวเองยังไม่รู้จักตัวเองจะไปยึดครองใคร เห็นไหม แล้วก็ยึดถือ ยึดว่าความดีๆ จะเป็นบุญกุศลของเรา บุญกุศลของเรา นี่ความดีของเราเป็นความดีของเรา สิทธิเสรีภาพเป็นของเรานะ ความเป็นสิทธิของคน แต่คนทั้งประเทศ คนทั้งโลกเขาก็มีสิทธิเหมือนกัน คนที่เขามีสิทธิเขาก็มีสิทธิเหมือนกัน แล้วเขามีสติปัญญาด้วย เขามีสติปัญญา เขาอ่อนน้อมถ่อมตน เขามีศักยภาพ เขามีความสามารถขนาดไหน

อย่าดูถูกความนิ่งอยู่ของพระอริยเจ้านะ พระอริยเจ้าเป็นพระโสดาบัน พระสกิทาคามี พระอนาคามี พระอรหันต์ เขารู้ขนาดไหน เขาเห็นตัวตนของตัวเอง เขาทำลายอวิชชาในใจของตัวเองแล้ว แล้วเขาอ่อนน้อมถ่อมตนเพราะอะไร? เพราะเขาเข้าใจ เขาหัวเราะเยาะพวกทิฐิมานะสุดขอบฟ้า นั่นนะ มาถึงก็จะมาแสดงตนนั่นนะ มันแสดงไปหาใครล่ะ? ตัวเองไม่รู้จักตัวเอง แต่อยากแสดงตนให้คนอื่นรู้จัก ตัวเองไม่รู้จักตัวเองแต่แสดงตนให้คนอื่นนับถือ ตัวเองยังนับถือตัวเองไม่ได้เลย นับถือตัวเองได้มันจะสำนึก เราทำสิ่งใดผิดพลาดไปสิ่งนั้นไม่ดีเลย กระทบกระเทือนใคร

คูสิเวลาออกพรรษา มหาปวารณา เราทำสิ่งใดผิดพลาดไปโดยที่รู้เท่าไม่ถึงการณ์ก็ดี ความผิดพลาดด้วยความไม่เข้าใจก็ดี ขอให้โอสถกรรมต่อกันเกิด นี่เราทำไปโดยที่ไม่มีเจตนาที่ดี ทำไปนี่แล้วมหาปวารณา เห็นไหม มหาปวารณาทั้งที่เราไม่รู้ตัว นี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้ นะ วางกรรมวินัยไว้ ๑ พรรษา ถ้าคนจำพรรษาด้วยกันแล้ว ออกพรรษาแล้วมันต้องมีการกระทบกระเทือนกันเป็นธรรมดา เพราะคนเรานี้จิตของคนมันไม่เหมือนกัน ให้ขอขมาลาโทษกัน ให้ขอขมาลาโทษกันนะ สิ่งนั้นเป็นสังกรรม สิ่งนั้นเป็นสังกรรมโดยที่เราไม่รู้ตัว

มหาปวารณา คนที่เขามีคุณธรรม อย่าดูถูกความนิ่งอยู่ของพระอริยเจ้า อย่าดูถูกความนิ่งอยู่ของคนรู้ คนที่เขารู้ เขารู้ๆ ในเรื่องหัวใจของเขา ให้อธิษฐานสิ่งที่เราแสวงหากันมานี้มันเป็นวัตถุทาน วัตถุ เห็นไหม วัตถุเป็นที่พึ่งอาศัย คูสิเราเกิดมามีธาตุ ๔ ทุกคนเวลาเกิดมาด้วยเวรด้วยกรรม คนเกิดมามีศีลมีธรรม เกิดมารูปงาม เกิดมามีสติปัญญา นั่นมันเกิดมาจากไหน? ก็จากกรรมของ

เขา จากการกระทำของเขา จากใจของเขา เพราะใจเขาเกิดขึ้นมามันถึงมีธาตุ ๔ มันถึงมีร่างกายนี้ เราก็มองกันที่ร่างกายนี้ เข้าใจกันที่ร่างกายนี้เท่านั้นแหละว่าร่างกายคน คนนี้มีรูปร่างดี คนนี้รูปร่างไม่ดี

รูปร่าง เห็นไหม คนอัปลักษณ์แต่เป็นพระอรหันต์เยอะเยอะไป ในสมัยพุทธกาล คุณอัปลักษณ์ขนาดไหน คนเตี้ย คนถ้อย คนเตี้ยคนค่อมเขาเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา พระอรหันต์มันอยู่ที่ไหนล่ะ? มันอยู่ในหัวใจของร่างกายที่พิกลพิการนั้น แต่ถ้าพระอรหันต์ที่พุทธะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่สิ่งที่เป็นกิริยา เป็นอาการ ๓๒ ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะไม่มีใครเสมอเหมือน อันนั้นเพราะอะไร? เพราะว่าสร้างสมบุญญาธิการมามหาศาล

คุณ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย สร้างมาขนาดนั้น สร้างมาขนาดนั้น บุญกุศลส่งเสริมมาขนาดนั้น เพราะบุญกุศลส่งเสริมมาขนาดนั้น คุณสติปัญญา สติปัญญาคนยกย่องสรรเสริญ ไปประพฤติปฏิบัติ คุณเจ้าลัทธิต่างๆ ยกย่องสรรเสริญทั้งนั้นแหละ ยกย่องสรรเสริญองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราก็ต้องการให้คนยกย่องสรรเสริญทั้งนั้นแหละ แต่เวลาเขายกย่องสรรเสริญองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกมีความรู้เสมอเรา เสมอศาสดา เสมอผู้นำ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปฏิเสธเขายกย่อง แต่ตัวเองปฏิเสธเพราะอะไร? เพราะไม่เป็นความจริง เพราะมีอำนาจวาสนาบารมี มีปัญญา "ไอ้พวกเราต้องการไง ไอ้พวกเราต้องการต้องการให้คนยอมรับไง แล้วกิเลสมันยอมรับไหม? ถ้ากิเลสไม่ยอมรับมันทุกข์อยู่ที่นี่ ในหัวใจใครทุกข์อยู่ ถ้าใครทุกข์อยู่ เราให้กิเลสมันจุกจุก กิเลสมันจุกหัวใจ จุกไปแล้วมันก็ตีไป มันก็โบายไป มันก็โบายหัวใจนี้ไป แล้วเราก็เชื่อมั่น เราก็ตามมันไป นี่ไอ้ความเจ็บปวด ไอ้โดนแส้ไอ้นี้คือกรรมะ ไอ้เลือดซิบๆ อันนี้สุขนะ อันนี้พอใจนะ

มันไม่เป็นอย่างนั้นหรอก ไม่เป็นความจริง เห็นไหม เรามีสติปัญญา เรามาวัดมาวาмаเพื่ออะไร? เรามาวัดมาวามาเพื่อความคิดของเรา แล้วความคิดของคนอื่นเขาล่ะ? ถ้าความคิดของคนอื่น คุณคนเรามีชราภาพ มีเด็ก มีผู้ใหญ่ คนที่เขาเคลื่อนไหวได้รวดเร็ว คนที่เขาเคลื่อนไหวได้ก็ให้เขาไปก่อน ไอ้เราผู้เฒ่าผู้แก่ นี่คนที่มึนน้ำใจเขาหลีกทางให้ "ไอ้นั่นเขามึนน้ำใจ ไม่ดันเข้าไปอยู่อย่างนั้นนะ ถ้าดันเข้าไป ทุกคนปรารถนาความคิดทั้งนั้นแหละ ความคิดก็คือความคิดของเรา เพราะอะไร? เพราะเราเชื่อ เรามีสติมีปัญญานะ

คนเกิดมา คูลิเกิดมาสร้างบ้านสร้างเรือนขึ้นมา แล้วเวลาไฟไหม้บ้านไหม้เรือนขึ้นมา มันก็ไหม้ไปหมดเลย นี่เราเกิดมาตั้งแต่เกิดนะ พ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของคุณ เราเกิดจากพ่อจากแม่มานะ แต่เรามีสติปัญญาเรามาทำทานของเรา ไผมันไหม้มา ไหม้วัดภูชะมาตลอดเวลา คนเราอายุขัยมันต้องสั้นไปข้างหน้า นี่อายุขัยมันกินกินไปตลอด ไผมันเผาผลาญร่างกายมาตลอด นี่ชราคร่ำคร่าไป แล้วเรามีสติปัญญาเราเอาทรัพย์สมบัติของเราออกมา สิ่งนี้เรามาสะพานๆ เอาทรัพย์สมบัติออกจากเรือนของเรา นี่ใครขนทรัพย์สมบัติออกจากเรือนได้เท่าไร คนนั้นเขาจะมีทรัพย์สมบัติของเขามากมาขนาดนั้น ใครไม่เคยเอาทรัพย์สมบัติออกจากเรือนเลย มันก็ไหม้ไปกับเรือนนั้นไป

วิฐิมานะก็รักษาไว้ ก็ดูแลไว้ ก็เป็นของเราๆ เวลาตายไปมันก็ไหม้ไปหมดไป แต่เรามีสติปัญญา เราเอาทรัพย์ของเรามาฝากไว้ในศาสนา เราเอาทรัพย์ของเรามาฝังดินไว้ ฝังดินไว้เพื่ออำนาจวาสนาบารมีของเราไปข้างหน้า นี่มีทานแล้วก็มีศีล มีศีลคือความปกติของใจ ถ้ามีศีลแล้วเขาสงบระงับใช่ไหม? มาทำบุญกุศลมันก็สงบเสงี่ยมใช่ไหม ทำความสงบนี้ไม่ใช่ตลาดนัด ไอ้ที่มันที่อยู่ของผู้ทรงศีล ผู้ที่มีศีลมีธรรมใช่ไหมเราถึงจะไป ถ้าไม่มีผู้ทรงศีลทรงธรรมเราจะไปไหม?

นี่เราจะเอาทรัพย์ของเราออกจากเรือนๆ คนที่ฉลาดเขาจะเอาทรัพย์ของเขา เนื้อนาบุญของโลก เนื้อนาบุญที่ดี เขาหว่านเขาไถเนื้อนาที่ดี เราก็กวาดหาเนื้อนาที่ดี เขาก็กวาดหาที่นี้กัน พอกวาดหาที่นี้กัน ถ้าที่ไหนเนื้อนาที่ดี ทุกคนมันก็ต้องประดังกันที่นั่นใช่ไหม ถ้าประดังที่นั่นถ้าเราเป็นคนที่มีน้ำใจใช่ไหมเราก็กวักทางให้เขา นี่เิงทางโลกเขา คูลิผู้เฒ่าผู้แก่ นะ ในรถเมล์เขาเห็นผู้หญิง เห็นผู้เฒ่าผู้แก่เขายังลุกให้เลย เขาเป็นฆราวาสเขายังลุกให้กัน เขาไม่ใช่นักปฏิบัติธรรมเขายังลุกให้ เขายังให้สิทธิกันเลย

แล้วเรานี้เราเป็นนักปฏิบัติที่มีธรรมในหัวใจ ของอย่างนี้เราเจ้อจกันก็ได้ แต่ถ้าผู้เฒ่าผู้แก่ นะ ผู้เฒ่าผู้แก่ที่ไม่สะดวก นี่เราก็รอ มันมีน้ำใจต่อกันนะทุกอย่างมันจะดีไปหมด ถ้าที่ไหนมีธรรม ถ้าธรรมมันแทรกเข้าไปในใจดวงใด ใจดวงนั้นมันจะมีคุณธรรมไปทั้งนั้นแหละ ทำสิ่งใดมันจะเป็นประโยชน์ไปหมดเลย แต่ถ้ามันมีวิฐิมานะ มันทำความดี มันทำความดีนะ ทำความดีมันจะแหกไป มันทำความดีนะ มันทำความดี

นี่ไขมันเป็นสิทธิ์ คนอื่นเขาก็ทำความดีเหมือนกัน ไม่ใช่เราทำคนเดียว แล้วความดีที่ยิ่งๆ ขึ้นไปกว่านี้ ทาน ศีล ภาวนา เวลาจะแสวงหาเรามาทำบุญกุศลของเราเพื่ออะไรล่ะ? สิ่งนี้เป็นวัตถุที่จับต้องได้ คุณิเวลาเราสวดมนต์สวดพร ตัวอักษรเราก็ท่องจำได้ พุทโธ พุทโธ เราก็ท่องจำได้ มันเป็นตัวอักษรที่เราเห็นได้ แล้วใจของเรามันเป็นนามธรรม เราจะค้นคว้ากันที่ไหนล่ะ?

นี่ก็เหมือนกัน แม้แต่เราทำทานของเรา วัตถุทาน จิตใจของคนที่เขาไม่ทำกันก็มหาศาลนะ ในศาสนาทุกศาสนาสอนให้คนเป็นคนดี ในศาสนาทุกศาสนาสอนให้เจือจานกัน ความเจือจานกันระดับของทาน ทานแล้วเขาให้มีศีล มีศีลคือความปกติของใจ ถ้าไขมันปกติแล้วทำสิ่งใดมันก็ทำด้วยความอบอุ่น ทำด้วยความมั่นใจ ถ้าทำด้วยความมั่นใจ ถ้าเราจะเอาสุขเอาความดีไปมากกว่านี้ล่ะ? เอาความดีมากกว่านี้ นี่มีทาน ศีล ภาวนา ถ้าภาวนาๆ ภาวนา

"ทำทานร้อยพันพันไม่เท่าถือศีลบริสุทธิ์หนึ่ง ถือศีลบริสุทธิ์ร้อยพันพันไม่เท่าเกิดสมาธิหนึ่ง สมาธิร้อยพันพันไม่เท่ากับเกิดปัญญาภาวนามยปัญญาหนึ่ง"

แล้วปัญญาอย่างเรา ปัญญากิเลสพาไขมันคาบสองคมไป ถ้าไม่มีมิดเลยมันก็ทำอะไรไม่ได้ แต่มีดเขาเอาไว้ใช้เพื่อประโยชน์ ไม่ใช่ฟันตัวเอง ฟันตัวเองคือทำลายตัวเอง คุณิทานคือการเคลื่อนไหว เวลาทำปกติของใจมันสงบนิ่ง พอสงบนิ่งแล้วถ้าเกิดปัญญามันจะเคลื่อนไหวอย่างไร? ถ้าเคลื่อนไหวมันเป็นโลกุตตรปัญญา โลกุตตรปัญญามันเกิดขึ้นที่ไหน? ถ้ามันเกิดขึ้นที่ไหน ครูบาอาจารย์ท่านจะคอยดูแล

ฉะนั้น พอคอยดูแล เห็นไหม เขาต้องการความสงบสงัด สัปปายะ ๔ คนที่ประพฤติปฏิบัติเขาแสวงหานะ แสวงหา หมู่คณะเป็นสัปปายะ คือที่ฐิमानะความเห็นเหมือนกัน เรานักปฏิบัติด้วยกัน เวลานักปฏิบัติด้วยกัน เวลาทำข้อวัตรเราจะชวนขวยริบทำของเรา ทำเสร็จแล้วเราจะเข้าสู่ที่สงบสงัดเพื่อภาวนาของเรา ทุกคนเสมอกันด้วยที่ฐิमानะ ทุกคนแสวงหาอย่างนี้มันก็ไม่กระทบกระเทือนกัน แต่ถ้าทุกคนที่ฐิมันไม่เสมอกันใช่ไหม

นี่ระดับของคนที่ยากภาวนาอยากทำความสงบ เขาก็อยู่ในความสงบของเขา ใ้คนที่อยากจะทำคุณงามความดี เราจะทำคุณงามความดี เราจะพัฒนา เราจะทำความสะอาด โครมครามๆ ไปกระเทือนคนอื่นโดยไม่รู้ตัวเลย ทั้งๆ ที่ถือว่าเป็นความดีของตัวเองนั่นนะ แต่ความดีของตัวเองมันหยาบกว่าเขา ถึงเวลาข้อวัตรเขาทำของเขาเสร็จแล้ว เสร็จแล้วเขาทำความสงบของใจของ

เขา ถ้าทำความสงบของเขา เวลาปัญญาเขาเกิดขึ้นมา นี่เขาจะไม่เข้าไปใกล้ที่นั่นเลยนะ คนเข้าไป จิตกว่าจะสงบได้ กว่าเขาจะใช้ปัญญา

เวลาถ้าจิตมันสงบ อุปจารสมาธิ เวลาจิตสงบแล้วมันได้ยินเสียง คนเดินไปเดินมา คน เคลื่อนไหวมันได้ยินของมัน พอได้ยินเพราะอุปจาระ อุปจาระคือจิตมันสงบแล้วมันออกทำงาน ของมันได้ ถ้าอัปนามันสักแต่ว่าไม่ได้ยินเลย พอไม่ได้ยินแต่มันมีสติลึกลงกว่านั้น เห็นไหม ฉะนั้น เสียงที่กระทบกระเทือนเขาไม่หวั่นไหว แต่คนที่ได้อุปจาระ นี่มันได้ยินอยู่ พอได้ยินอยู่ เขาทำงานอยู่ภายใน

คำว่างานภายในคือมันพิจารณาของมันอยู่ อย่างเช่น คุณติทางการแพทย์เขากำลังผ่าตัดอยู่ เขากำลังแก้ไขอวัยวะ เขาจะเปลี่ยนหัวใจ เขาจะเปลี่ยนตับเปลี่ยนไตกันอยู่ แล้วเรานี้เราทำเสียง กระทบกระเทือนเขา แล้วเราเปิดให้อากาศเข้าไปมันต้องปลอดเชื้อ แล้วก็เอาเชื้อโรคเข้าไป หมอ ที่เขากำลังรักษา หมอที่เขา กำลังทำผ่าตัดอยู่นั้นนะเขาพะว้าพะวัง ไอ้มือก็จะทำ ไอ้หวังว่าเชื้อโรค มันจะเข้ามามันก็หวัง อากาศอย่างนั้นเขาจะทำงานได้สะดวกสบายไหม?

ภาวนามยปัญญา เวลาปัญญามันเกิดขึ้น คุณติปัญญานี้เราโลกียปัญญา โลกียปัญญาคือโลก ทัศน์ นี่โลกียปัญญาเกิดจากใจ เกิดจากความรู้สึกนึกคิด ความรู้สึกนึกคิดเกิดจากใจ โลกียปัญญามันเกิดจากโลก เกิดจากภพ เกิดจากหัวใจของเรา ความคิดเกิดจากที่ไหน? คอมพิวเตอร์คนต้อง เขียนโปรแกรมมันถึงมีข้อมูลของมัน แล้วความคิดมันเกิดบนที่ไหน? วัตถุมันเกิดความคิดได้ ไหม? เขาว่าต้นไม้มีความรู้สึก ต้นไม้มันยังมีความคิดได้ ต้นไม้มีความรู้สึกเพราะมันมีชีวิตแต่ มันไม่มีจิตวิญญาณครอง ไปปลูกไว้มันจะหนีหาอากาศ มันจะหนีหาของมัน มันก็มีความรู้สึก ของมัน แต่ความคิดมันคิดได้ไหม?

แล้วความคิดของเรา ความคิดที่มันเกิดดับๆ เกิดดับที่ว่าเรามีความคิด เรามีปัญญาอยู่มัน ปัญญาของใคร? มันปัญญาของกิเลสทั้งนั้นแหละ มันเป็นปัญญาของอวิชา ทั้งที่ศึกษาธรรมะ ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กำลังพูดพุทธพจน์อยู่นี้ พุทธพจน์เป็นธรรมขององค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่เราพูดจากปากสกปรกของเรา พูดออกมาจากความรู้สึกเรา ความรู้สึกเราเป็นอะไร? เป็นอวิชา เป็นกิเลสตัดหาความทะยานอยากครอบงำอยู่ ถ้าเราพูด ออกมา พูดธรรมะๆ นี่ไง

นี่ไงความคิดๆ แม้แต่คิดธรรมดา มันก็เป็นกิเลส แต่ถ้ามันทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าใจมันสงบเข้ามา จิตมันสงบมันไม่มีสมุทัย คือไม่มีต้นหาคความทะยานอยากคือความอยากได้ออยากดี ความผลักไสความที่ไม่ต้องการ ถ้ามันมีความอยากได้ออยากดี มีความปรารถนาต้องการ นั่นคือต้นหา นั่นคือสมุทัย ถ้าสมุทัยมันครอบงำหัวใจอยู่ หัวใจคือกิเลส ฉะนั้น ความคิดที่เกิดจากการแสวงหา ความคิดเกิดจากการผลักดัน คือไม่พอใจไง ถ้าไม่พอใจอะไร นี่พุทธพจน์อันนี้เขียนกันมาเอง มันไม่มีอยู่ในพระไตรปิฎก อรชุนมันเขียนขึ้นมา นี่เวลาไม่พอใจผลักไสแล้ว แต่ถ้ามันถูกใจนะ โอ้อโฮ อันนี้พระพุทธรเจ้าสอนเราเอง อันนี้พระพุทธรเจ้าบอกเราเอง

นี่ไงความคิดอย่างนี้มันเกิดจากสมุทัยนี้ไง สมุทัยมันเจือปนขึ้นมา ความคิดอย่างนี้มันถึงเกิดขึ้น ถ้าความคิดเกิดขึ้น เราพุทโธ พุทโธทำความสงบของใจเข้ามา นี่ความคิดอย่างนี้ความคิดเขาเรียกโลกีย์ปัญญา ความคิดเกิดจากโลก ความคิดเกิดจากที่สติปัญญาเราไม่เท่าทัน ความคิดเกิดจากการขบขัน การขบขันของคนที่ยาบ คนที่กลาง คนที่ละเอียด คนที่ยาบคือคนที่หยาบๆ มันก็ความคิดของมันก็ต่อต้าน ความคิดอย่างกลางๆ ความคิดอย่างกลางๆ ก็ความคิดรับได้รับไม่ได้ ความคิดอย่างละเอียดมันนุ่มนวลของมันนะ โอ้อโฮ ฉันทันเป็นคนพิเศษ ฉันทันเป็นคนดี

คนดีก็อวิชาทั้งนั้นแหละ ยึดถือตัวตนทั้งนั้นแหละ แต่ถ้ามันพุทโธ พุทโธ นี่จนมันสงบระงับเข้ามา จิตเป็นสมาธิ ถ้าเป็นสมาธิ เห็นไหม มันเป็นสมาธิ ทุกคนปรารถนาความดี ความดีของสำนักปฏิบัติก็เป็นกันอย่างนี้ แล้วจิตสงบแล้วฝึกหัดใช้ปัญญา ถ้าใช้ปัญญาไม่เป็นมันเกิดจากจิต เกิดจากอวิชาเหมือนเดิม แต่ถ้าฝึกหัดใช้ปัญญา ปัญญาออกจากสัมมาสมาธิถ้ามันออกไปได้ ออกไปได้กับออกไม่ได้ ออกไม่ได้อะไร? เพราะคนเราคิดในกาย ในเวทนา ในจิต ในธรรม ติดอยู่ตรงนี้

ถ้ามันติดอยู่ มันติดอยู่เพราะอะไร? ติดอยู่เพราะเรายังไม่รู้แจ้ง ติดอยู่เพราะเรายังไม่มีธรรมโอสถเข้าไปชำระสะสางว่าสิ่งที่มันเกิดมาเป็นเราเพราะบุญกรรมเราเกิดเป็นมนุษย์ เพราะเกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม เพราะมันมีการเกิด พอมีการเกิดคือมีอวิชา เพราะมีการเกิดมีแรงขับไส มีเชื้อ มีความไม่รู้ตัวมันถึงได้เกิด นี่เราพิจารณาแยกแยะของมัน แยกแยะของมันพิจารณามันแยกแยะออกไป แยกแยะออกไป แยกแยะออกไปนี่เรื่องทิจิมานะมันยึดมันถือมันมันคาดหมาย มันหวังว่าเป็นเรา พิจารณาแยกแยะของมันไป นี่คือภาวนามยปัญญา

ปัญญาอย่างนี้ที่เกิดขึ้น ที่ว่าหมอผ่าตัดในห้องปลอดเชื้อ เขาทำกันแบบนี้ ถ้าจิตสงบแล้ว เป็นอุچارสมาธิ นี่มันออกฤทธิ์ได้ออกพิจารณาของเขาได้ แล้วถ้าเขาใช้ปัญญาของเขาอยู่อย่างนี้ เขาใช้ปัญญาของเขาอยู่อย่างนี้ เขาต้องการความสงบสังัด เขาต้องการครูบาอาจารย์คอยชี้แนะของเขา แล้วเราทำความกระทบกระเทือนไปหาเขา สำนักปฏิบัติเพราะทุกคนเขาปฏิบัติกันทั้งนั้นแหละ ยิ่งเวลากลางคืนสงบสังัดเขาต้องการเวลาอย่างนั้นนะ แล้วเราทำส่งเสียงไปกระเทือนเขาก็ เชื้อโรคใจ

นี่ที่ห้องปลอดเชื้อเราส่งเชื้อไวรัสเข้าไปไง อีโบล่าเข้าไปแปะเลยไง ให้ผ่าตัดเอาอีโบล่าไปด้วย เวลาเข้าผ่าตัด ตอนนี้เขามีความห่วงมาก ดิคเชื้อๆ แล้วเราก็จะเอาเชื้อของเรา ว่าเป็นความเห็นของเรา เป็นความดีของเรา ก็เราทำความดี ก็ทำความดีแล้วมันผิดตรงไหนล่ะ? เพราะมันไม่รู้ ไม่รู้มันก็กระเทือนกันไปหมด

นี่ก็เหมือนกัน ทุกคนปรารถนาความดี เกลียดความชั่ว แต่ความดีของเราะเราเก็บไว้เป็นรงนำในใจ เพราะใจของคนละเอียดเขาก็ทำคุณงามความดีที่ละเอียดลึกซึ้งของเขาไปอย่างเช่นครูบาอาจารย์ของท่านนั่งสงบๆ ท่านนั่งเฉยๆ หายใจเข้า หายใจออก นั่นล่ะทำความดีของท่าน ท่านพิจารณาธรรมของท่าน กิ่งแขนงของธรรม ใจมันจะออกวิหารธรรม พิจารณาเพื่อความสงบระงับ เพื่อความสุขของใจ นี่ครูบาอาจารย์ที่ใจท่านเป็นธรรม ให้อั้วพวกเราต้องแบกหามนะ อยากจะมีความสุขต้องทองคำ ๕ ตัน แบกกันมาเลย ๕ ตันถึงจะมีความสุข ต้องเงิน ๒๐ ล้าน หากจนตาย แต่ครูบาอาจารย์ท่านหายใจเข้าหายใจออกของท่าน วิหารธรรมท่านมีความสุขของท่าน ท่านทำของท่าน นี่ความดีของคนมันแตกต่างกันอย่างนี้

ฉะนั้น เรบอกว่าการทำความดี อย่าคิดว่าทำความดีแล้วจะเอาความดีนี้เหยียบย่ำคนอื่นไม่ได้ ความดีของใครก็เป็นความดีของคนนั้น คนที่หยาบๆ มันก็หยาบๆ คนที่ปานกลางก็ปานกลาง คนที่สงบละเอียดระงับเขาก็ดูเฉยๆของเขา เห็นไหม มนุษย์เป็นสัตว์สังคม ในเมื่อสังคมรวมกันมันก็มีเรื่องเป็นธรรมดา ฉะนั้น มันอยู่ที่ภาวะผู้นำ ผู้นำที่ดี ผู้นำจะรักษาปกป้อง รักษาปกป้อง คุณิเวลาเข้าห้องผ่าตัดมันจะกี่คนล่ะ? คนมีเจ็บไข้ได้ป่วยหนักเขาถึงเข้าห้องผ่าตัด แล้วคนที่เจ็บไข้ได้ป่วยธรรมดาเออะแยะไป

นี่ก็เหมือนกัน คนที่ภาวนาถึงวิกฤติ ภาวนาถึงที่สุด คนที่เขากำลังต่อสู้กันมันมีกี่คนล่ะ? แล้วใครจะดูแล ใครจะปกป้อง ศาสนทายาทใครจะคุ้มครองดูแล นี่ครูบาอาจารย์ท่านพูดถึงตรง

นี่นะ ใครจะดูแล คุณิณฺโณเราหลานเรา เราก็อยากปกป้องอยากดูแล นี่ก็เหมือนกัน สังคมสงฆ์
สังคมปฏิบัติใครจะดูแล ใครจะรักษา เพื่อเกิดศาสนทายาท เพื่อเกิดความมั่นคงของกรรมฐาน
เพื่อเกิดความมั่นคงของหัวใจ เพื่อเกิดความมั่นคงของหัวใจที่มันได้สัมผัสธรรมจริงๆ เราอย่าเอา
ความรู้สึก เราอย่าเอาแต่ความพอใจของตัวเอง แล้วคิดว่าอย่างนั้นถูกต้องๆ ศึกษาก่อน ศึกษา
วิเคราะห์วิจัยว่ามันถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง ทำตามนั้นเพื่อประโยชน์กับสังคม ประโยชน์กับตัวเรา
ด้วย เอวัง